

3515512

Antwoordnota

Ontwerp-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) t.b.v. plan-MER Regionaal Waterprogramma

Inleiding

Op 23 juni 2026 hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland het ontwerp van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) ten behoeve van de plan-milieueffectrapportage (plan-MER) voor het Regionaal Waterprogramma vastgesteld en vrijgegeven voor inspraak.

De ontwerp-NRD heeft van 23 april 2026 tot en met 21 mei 2026 gedurende vier weken ter inzage gelegen. Hiervan is kennisgegeven in het Provinciaal Blad en op flevoland.nl. De Flevolandse medeoverheden zijn per brief van 29 april 2026 geïnformeerd over de terinzagelegging. Ook hebben Gedeputeerde Staten op grond van de verplichting uit de Omgevingswet, advies ingewonnen over de ontwerp-NRD bij de wettelijk adviseurs: het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Gedurende de inspraakperiode was eenieder in de gelegenheid om een zienswijze in te dienen.

In deze antwoordnota wordt ingegaan op de ontvangen zienswijzen op de ontwerp-NRD en wordt beschreven op welke wijze deze betrokken worden in het verdere proces van de plan-MER.

Binnengekomen reacties (geanonimiseerd)

	Indiener	Datum	Registratienummer
1	Staatsbosbeheer	6-05-2026 (e-mail)	3510149
2	ProRail	13-05-2026 (brief)	3511649
3	Commissie Dijkversterking Parkhaven te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512179
4	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512030 & 3512038 & 3512724
5	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512195 & 3512355 & 3512356 & 3512196
6	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512242
7	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512366
8	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512357 & 3512359 & 3512358 & 3512365
9	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512362
10	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail) & 18-05-2026 (brief)	3512370 & 3512371
11	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512368
12	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512369
13	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512378

14	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512373
15	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512363
16	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512375
17	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512552
18	Bewoner te Lelystad	18-05-2026 (e-mail)	3512354
19	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512414
20	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512553
21	Bewoner te Lelystad	19-05-2026	3512562
22	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512519
23	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512513
24	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	351254
25	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512518
26	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512521
27	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512560
28	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512555
29	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512432
30	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512434
31	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512417
32	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512413
33	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512546 & 3512547
34	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512563 & 3512564
35	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512662
36	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512663
37	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512712 & 3513038
38	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512714
39	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512715
40	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512716
41	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512717

42	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512718
43	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512719
44	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512720
45	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512722
46	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512723
47	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512726
48	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512727
49	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512728
50	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512729 & 3512730
51	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512733
52	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512734 & 3512735
53	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512738 & 3512740
54	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512741 & 3512742
55	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512746 & 3512747
56	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512748 & 3512750
57	Bewoner te Lelystad	19-05-2026 (e-mail)	3512752
58	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3512753 & 3512754
59	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3512756 & 3512757
60	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3512770
61	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513034 & 3513035
62	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513043
63	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513049 & 3513050
64	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513059
65	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	2513062
66	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513151
67	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513153
68	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513154 & 3513155
69	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513170

70	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513171 & 3513174
72	Waterschap Zuiderzeeland	21-05-2026 (e-mail)	3513279 & 3513282
73	Bewoner te Lelystad	21-05-2026 (e-mail)	3513347
74	Bewoner te Lelystad	20-05-2026 (e-mail)	3513355
75	Gemeente Almere	21-05-2026 (e-mail)	3513709 & 3513709
76	Bewoner te Lelystad	22-05-2026 (e-mail)	3513714

Adviezen van de wettelijke adviseurs

	Indiener		
71	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	21-05-2026 (e-mail)	3513262
77	Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	04-05-2026 (e-mail)	3514337
78	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	06-05-2026 (e-mail)	3513424

Beoordeling zienswijzen

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
1	Staatsbosbeheer stelt voor om in de plan-MER voor het Regionaal Waterprogramma 2028-2033 als aanvullend toetsingscriterium de effecten op (invasieve) exoten op te nemen. Aangegeven wordt dat deze soorten steeds vaker voorkomen, met name in het watersysteem, en vaak leiden tot moeilijk beheersbare en schadelijke situaties. Verzocht wordt om in het programma kaders en mogelijke maatregelen op te nemen voor de bestrijding en beheersing van invasieve exoten.	Dank voor uw reactie. Wij zijn ons bewust van de problematiek rondom invasieve exoten en delen de zorgen die hierover worden geuit. Daarbij onderkennen wij dat ons beleid invloed kan hebben op de bestrijding hiervan, mede in het licht van de geldende wettelijke verplichtingen. Wij achten het daarom passend om dit onderwerp als toetsingscriterium op te nemen. Eventuele maatregelen en kaders dienen echter te worden uitgewerkt en verankerd binnen de daarvoor bestemde beleidskaders, zoals het natuurbeleid en het uitvoeringsprogramma invasieve exoten. In dit kader zal het aspect invasieve exoten worden meegenomen als toetsingscriterium binnen de plan-MER.	Het toetsingscriterium invasieve exoten wordt meegenomen binnen de plan-MER.
2	ProRail onderschrijft de ambities van de NRD, maar vraagt nadrukkelijk aandacht voor het belang van het spoor bij de verdere uitwerking in de plan-MER. Het spoorwegnetwerk vraagt om voldoende ruimte en bescherming om nu en in de toekomst goed te kunnen functioneren. ProRail verzoekt om bij ruimtelijke keuzes rekening te houden met het voorkomen van negatieve effecten op het functioneren, de veiligheid en de uitbreidingsmogelijkheden van het spoor. Hierbij gaat het onder meer om het aanhouden van voldoende afstand tot het spoor, het	Dank voor uw positieve reactie. Het belang van een goed functionerend spoorwegnetwerk wordt onderkend. Bij ruimtelijke afwegingen wordt hier rekening mee gehouden, evenals met het zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte. In dat kader worden belangen gewogen en worden relevante randvoorwaarden betrokken, zoals het in acht nemen van passende afstanden tot het spoor. Hiermee wordt beoogd tot een evenwichtige en zorgvuldige beoordeling van ontwikkelingen te komen.	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
	respecteren van eigendommen en beperkingengebieden en het waarborgen van toegankelijkheid van essentiële spoorvoorzieningen.		
2	Daarnaast vraagt ProRail om in de MER expliciet aandacht te besteden aan: • de effecten van watermaatregelen (zoals peilwijzigingen, waterberging en bodemingrepen) op het spoor en spoordijken; • de bereikbaarheidseffecten voor reizigers- en goederenvervoer; • het meenemen van het spoor (inclusief stations en voorzieningen) in de uitwerking van de netwerklaag; het combineren van functies nabij het spoor in relatie tot toekomstige ontwikkelingen zoals goederenvervoer (o.a. Lelylijn en Basisnet).	De laatste twee punten worden onderschreven en het belang ervan wordt benadrukt. Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat deze onderwerpen niet direct aan de orde zijn binnen het beleid dat momenteel wordt ontwikkeld. Wij kiezen ervoor om de effecten van watermaatregelen in bredere zin te beschouwen, waarbij wordt gekeken naar de impact van het waterbeleid op de instandhouding en realisatie van ruimtelijke functies, zoals wonen, bedrijvigheid en landbouw. Op deze manier ontstaat een integraal beeld van de gevolgen van het waterbeleid.	Nee
2	Tot slot verzoekt ProRail aandacht voor het beschermen van de leefomgeving tegen spoorgerelateerde effecten, zoals externe veiligheid, geluid, trillingen en andere omgevingsinvloeden.	Externe veiligheid, geluid en trillingen maken onderdeel uit van het gehanteerde beoordelingskader. In het kader van het programma worden de effecten van de voorgenomen keuzes binnen het water- en bodembeleid systematisch getoetst. Op deze wijze wordt geborgd dat deze aspecten volwaardig worden meegewogen in de besluitvorming en de verdere uitwerking van het programma.	Nee
3 –70; 73-74; 76	De zienswijze stelt dat de Ontwerp-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de plan-MER van het Regionaal Waterprogramma 2028 onvoldoende ingaat op drie	Hartelijk dank voor uw zienswijze op de Ontwerp-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de plan-MER van het Regionaal Waterprogramma 2028. Wij waarderen het	Nee

Antwoordnota Ontwerp-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) t.b.v. plan-MER Regionaal Waterprogramma #3515512.

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
	essentiële provinciale taken rond regionale waterkeringen: (1) de normstelling voor overstromingsrisico, (2) de toezichthoudende rol van de provincie op beheer en onderhoud en (3) het interbestuurlijk toezicht op de taakuitvoering van Waterschap Zuiderzeeland.	dat u de tijd heeft genomen om uw aandachtspunten en zorgen met betrekking tot de provinciale taken rond regionale waterkeringen met ons te delen. Uw opmerkingen over de normstelling voor overstromingsrisico, de toezichthoudende rol van de provincie op beheer en onderhoud en het interbestuurlijk toezicht op de taakuitvoering door Waterschap Zuiderzeeland zijn zorgvuldig bestudeerd. In de onderstaande antwoordkolommen gaan wij hier inhoudelijk op in.	
3 –70; 73-74; 76	Voor Parkhaven is de oorspronkelijke veiligheidsnorm (1/250 jaar) in de loop der tijd aanzienlijk verlaagd (tot circa 1/10–1/15 jaar), wat door bewoners als onverklaarbaar en in strijd met het gelijkheidsbeginsel wordt ervaren, mede gezien hogere normen op vergelijkbare locaties. De zienswijze vraagt om expliciete opname en onderbouwing van deze normstelling en de gehanteerde rekenmethoden in de MER, mede omdat deze onvoldoende rekening lijken te houden met gecombineerde effecten zoals waterpeil, golfslag en windstuwning, terwijl die aantoonbaar tot overstromingen hebben geleid.	Wij hebben kennisgenomen van uw verzoek om de normstelling en de gehanteerde rekenmethoden voor Parkhaven expliciet in de plan-MER op te nemen en nader te onderbouwen. Zoals u weet, werken wij daarom nauw met u samen, samen met het Waterschap Zuiderzeeland, om hier onderzoek naar te verrichten. Hierin worden deze aspecten, waaronder de totstandkoming van de veiligheidsnorm en de onderliggende berekeningen, integraal beschouwd en uitgewerkt. De door u genoemde onderwerpen maken daarmee onderdeel uit van dit onderzoek en worden in dat kader zorgvuldig onderzocht en onderbouwd. Om die reden worden deze niet afzonderlijk in de plan-MER behandeld. Mochten de uitkomsten van het te verrichten onderzoek aanleiding geven tot een beleidsherziening, zal te zijner	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
		tijd moeten worden gezien of hiervoor aanvullend milieuonderzoek in de vorm van een MER noodzakelijk is.	
3 –70; 73-74; 76	Daarnaast wordt gesteld dat het provinciaal toezicht op beheer en onderhoud tekortschiet, onder meer door het ontbreken van beheer- en kostenprognoses, tekortkomingen in inspectierapportages en het feit dat kosten en verantwoordelijkheden feitelijk bij bewoners worden gelegd. Ten slotte wordt betoogd dat het interbestuurlijk toezicht op het waterschap onvoldoende is ingevuld. De huidige benadering, waarbij Parkhaven als vooroever wordt aangemerkt maar kosten en verantwoordelijkheid bij bewoners blijven liggen, zou in strijd zijn met wetgeving, beleid, zorgplicht en het gelijkheidsbeginsel, mede in het licht van vergelijkbare situaties zoals Markerwadden en bredere inzichten over de beperkte uitvoeringskracht van burgers. De zienswijze verzoekt om deze drie punten nadrukelijker, inhoudelijker en juridisch beter onderbouwd te behandelen in de MER.	Wij hebben kennisgenomen van uw opmerkingen met betrekking tot het provinciaal toezicht op beheer en onderhoud van regionale waterkeringen, evenals uw zorgen over de invulling van het interbestuurlijk toezicht op de taakuitvoering door het waterschap. Vooropgesteld wordt dat de verantwoordelijkheid voor waterveiligheid, waaronder het beheer en onderhoud van waterkeringen, bij het waterschap ligt. De wijze waarop het toezicht op de uitvoering daarvan wordt ingevuld, maakt geen onderdeel uit van de reikwijdte van de plan-MER. Om die reden wordt in de MER niet inhoudelijk ingegaan op de uitvoering van dit toezicht. Ten aanzien van de rolopvatting van de provincie merken wij op dat deze evenmin onderdeel uitmaakt van de plan-MER. Wel zal in het kader van het Regionaal Waterprogramma (RWP) nader worden ingegaan op de invulling van de provinciale rol en verantwoordelijkheden. De provincie zet, in samenwerking met Waterschap Zuiderzeeland, de ingezette lijn voort om te komen tot een toekomstbestendige oplossing. Daarbij vormt het lopende onderzoek een belangrijke basis. Doel is om, in	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
		samenspraak met betrokken partijen, te komen tot een evenwichtige en duurzame situatie voor alle betrokkenen.	
12	De indiener benadrukt dat de verlaging van het beschermingsniveau niet transparant is onderbouwd en dat de verschillen met andere gebieden onvoldoende worden gerechtvaardigd. Daarnaast wordt aangevoerd dat de gehanteerde rekenmethoden onvoldoende aansluiten bij de praktijk, omdat cumulatieve effecten van waterpeil, golfslag en windstuwning niet integraal worden meegenomen. Verder wordt de principiële vraag opgeworpen of het neerleggen van verantwoordelijkheid voor waterveiligheid bij bewoners verenigbaar is met de publieke zorgplicht van overheid en waterschap. Tot slot wordt gevraagd om meer transparantie, een heroverweging van rollen en verantwoordelijkheden en expliciete aandacht voor rechtsgelijkheid in het MER.	Wij hebben kennisgenomen van uw zienswijze, waarin u aandacht vraagt voor de onderbouwing en transparantie van het beschermingsniveau, de gehanteerde rekenmethoden en de rol- en verantwoordelijkheidsverdeling bij waterveiligheid. U geeft daarbij onder meer aan dat de verlaging van het beschermingsniveau naar uw oordeel onvoldoende inzichtelijk is gemotiveerd, dat verschillen met andere gebieden niet duidelijk worden gerechtvaardigd en dat de gebruikte berekeningsmethoden volgens u onvoldoende aansluiten bij de praktijk, met name waar het gaat om het integraal beschouwen van cumulatieve effecten zoals waterpeil, golfslag en windstuwning. Daarnaast stelt u de vraag in hoeverre het beleggen van verantwoordelijkheid bij bewoners zich verhoudt tot de publieke zorgplicht van overheid en waterschap, en vraagt u om meer transparantie en expliciete aandacht voor rechtsgelijkheid. Op dit moment wordt een afzonderlijk onderzoek opgestart waarin de ontwikkeling van de veiligheidsnorm, de bijbehorende uitgangspunten en de onderliggende berekeningen in samenhang worden beschouwd. Dit onderzoek biedt ruimte om dit soort aandachtspunten en zorgen zorgvuldig te betrekken. Uw genoemde punten	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
		maken daarmee geen afzonderlijk onderdeel uit van de plan-MER, maar worden waar passend ingebracht en meegewogen in het lopende onderzoek, zodat deze waar relevant een plek krijgen in de verdere uitwerking en onderbouwing. De provincie zet, in samenwerking met Waterschap Zuiderzeeland, de ingezette lijn voort om te komen tot een toekomstbestendige oplossing. Daarbij vormt het lopende onderzoek een belangrijke basis. Doel is om, in samenspraak met betrokken partijen, te komen tot een evenwichtige en duurzame situatie, waarbij ook de door u aangedragen aandachtspunten worden meegenomen in de verdere ontwikkeling.	
43	De indiener benadrukt dat de verlaging van het beschermingsniveau van Parkhaven niet transparant is onderbouwd en dat de verschillen met andere gebieden onvoldoende worden gerechtvaardigd. Daarnaast wordt aangevoerd dat de gehanteerde rekenmethoden onvoldoende aansluiten bij de praktijk, omdat cumulatieve effecten van waterpeil, golfslag en windstuwning niet integraal worden meegenomen. Verder wordt de principiële vraag opgeworpen of het neerleggen van verantwoordelijkheid voor waterveiligheid bij bewoners verenigbaar is met de publieke zorgplicht van overheid en waterschap. Tot slot wordt gevraagd om meer transparantie,	Wij hebben kennisgenomen van uw aanvullende zienswijze, waarin u nadere aandacht vraagt voor de onderbouwing van het beschermingsniveau, de gehanteerde rekenmethoden en de verdeling van verantwoordelijkheden rond waterveiligheid. U geeft daarbij onder meer aan dat de verlaging van het beschermingsniveau volgens u onvoldoende transparant is gemotiveerd en dat verschillen met andere gebieden niet duidelijk worden gerechtvaardigd. Daarnaast plaatst u kanttekeningen bij de gehanteerde rekenmethoden, waarbij u aangeeft dat cumulatieve effecten zoals waterpeil, golfslag en windstuwning onvoldoende in samenhang worden beschouwd. Ook stelt u de vraag in	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
	een heroverweging van rollen en verantwoordelijkheden en expliciete aandacht voor rechtsgelijkheid in het MER. De indiener stelt dat er een duidelijke kloof bestaat tussen de beleidsambities in het waterprogramma en de feitelijke uitvoering in de praktijk. Aangegeven wordt dat provincie en waterschap onvoldoende verantwoordelijkheid nemen voor de waterveiligheid in Parkhaven en dat dit leidt tot onduidelijkheid en afschuiving van verantwoordelijkheden. Daarbij wordt specifiek benoemd dat het gebruik van Parkhaven als vooroever in dijkversterkingsprojecten kan leiden tot extra onderhoudsverplichtingen en kosten voor bewoners, zonder dat daar een passende rol of inzet van de overheid tegenover staat. De indiener roept op om beleidsuitgangspunten zichtbaar en merkbaar te maken voor inwoners.	hoeverre het beleggen van verantwoordelijkheid bij bewoners zich verhoudt tot de publieke zorgplicht van overheid en waterschap en vraagt u om meer transparantie, aandacht voor rechtsgelijkheid en een heroverweging van rollen en verantwoordelijkheden. Aanvullend geeft u aan dat er naar uw oordeel een kloof bestaat tussen beleidsambities en de uitvoering in de praktijk. U stelt dat dit leidt tot onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en wijst specifiek op de mogelijke gevolgen van het gebruik van Parkhaven als vooroever, zoals extra onderhoud en kosten voor bewoners zonder een evenredige rol van de overheid. Op dit moment loopt een afzonderlijk onderzoek waarin de ontwikkeling van de veiligheidsnorm, de uitgangspunten en de onderliggende berekeningen in samenhang worden beschouwd. De door u aangedragen aandachtspunten maken geen afzonderlijk onderdeel uit van de plan-MER. Wel bestaat binnen het lopende onderzoek ruimte om dergelijke zorgen en aandachtspunten in te brengen, zodat deze kunnen worden betrokken bij de verdere uitwerking en afwegingen. De provincie zet, in samenwerking met Waterschap Zuiderzeeland, de ingezette lijn voort om te komen tot een toekomstbestendige oplossing. Het lopende	

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
		onderzoek vormt hiervoor een belangrijke basis. Doel is om, in samenspraak met betrokken partijen, te komen tot een evenwichtige en duurzame situatie, waarbij ook aandacht is voor de door u gesignaleerde aandachtspunten.	
67	Deze zienswijze voegt aan de algemene zienswijze een vierde element toe, namelijk de verdeling van kosten en verantwoordelijkheden voor het beheer en onderhoud van de buitendijkse regionale kering in Parkhaven. Aangegeven wordt dat de (volledige) financiële last momenteel bij de bewoners ligt en dat dit, gezien gewijzigde wet- en regelgeving en veranderde omstandigheden, niet meer in verhouding wordt geacht. Verzocht wordt om in het MER en het Regionaal Waterprogramma expliciet aandacht te besteden aan de verdeling van kosten, de rol van publieke partijen daarin en de draagkracht van bewoners, mede in het licht van het gelijkheidsbeginsel en de zorgplicht van de overheid.	Wij hebben kennisgenomen van uw aanvullende zienswijze, waarin u specifiek aandacht vraagt voor de verdeling van kosten en verantwoordelijkheden voor het beheer en onderhoud van de buitendijkse regionale kering in Parkhaven. U geeft daarbij aan dat de financiële lasten momenteel (volledig) bij de bewoners liggen en dat dit, in het licht van gewijzigde wet- en regelgeving en veranderde omstandigheden, naar uw oordeel niet langer in verhouding is. Daarbij verzoekt u om in het MER en het Regionaal Waterprogramma expliciet aandacht te besteden aan de rol van publieke partijen, de draagkracht van bewoners en de toepassing van het gelijkheidsbeginsel en de zorgplicht van de overheid. Op dit moment loopt een afzonderlijk onderzoek waarin onder meer de uitgangspunten rond waterveiligheid, normstelling en de daarbij horende verantwoordelijkheden in samenhang worden beschouwd. De door u aangedragen aandachtspunten maken geen afzonderlijk onderdeel uit van de plan-MER.	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
		Wel bestaat binnen het lopende onderzoek ruimte om dit soort vraagstukken en zorgen in te brengen, zodat deze kunnen worden betrokken bij de verdere uitwerking en afwegingen. De provincie zet, in samenwerking met Waterschap Zuiderzeeland, de ingezette lijn voort om te komen tot een toekomstbestendige oplossing. Het lopende onderzoek vormt hiervoor een belangrijke basis. Doel is om, in samenspraak met betrokken partijen, te komen tot een evenwichtige en duurzame situatie, waarbij ook aandacht is voor de verdeling van verantwoordelijkheden en de positie van bewoners.	
72	Waterschap Zuiderzeeland waardeert de mogelijkheid om te reageren en benadrukt het belang van een goede afstemming tussen het Regionaal Waterprogramma en het Waterbeheerprogramma.	Wij danken u voor uw uitgebreide reactie. Wij hechten grote waarde aan de goede samenwerking zoals die momenteel plaatsvindt bij de totstandkoming van het RWP/WBP. Deze constructieve samenwerking willen wij dan ook onverminderd voortzetten in het vervolgtraject.	Nee
72	Het waterschap geeft aan dat de ontwerp-NRD op onderdelen nog een beperkte reikwijdte en een globaal detailniveau kent en verzoekt om nadere uitwerking van beleidskeuzerichtingen, alternatieven en beoordelingscriteria in de plan-MER.	Wij begrijpen de zorg van het waterschap dat de ontwerp-NRD op onderdelen nog een beperkte reikwijdte en een globaal detailniveau kent. In het vervolgtraject zullen de beleidskeuzerichtingen, alternatieven en beoordelingscriteria nader en meer gedetailleerd worden	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
		uitgewerkt in de plan-MER, zodat een zorgvuldige en volwaardige afweging kan plaatsvinden.	
72	Het waterschap vraagt met name aandacht voor een integrale en toekomstgerichte benadering, waarbij effecten ook op de lange termijn worden meegenomen, inclusief klimaatverandering en mogelijke afwenteling in ruimte en tijd. Tevens wordt verzocht om de samenhang tussen water en bodem explicieter te verankeren en de doorwerking van deze principes concreet te maken in het programma en de plan-MER.	Wij onderschrijven het belang van een integrale en toekomstgerichte benadering, zowel bij de totstandkoming van het RWP als bij de plan-MER. Daarbij hebben wij nadrukkelijk aandacht voor effecten op de lange termijn, waaronder klimaatverandering en mogelijke afwenteling in ruimte en tijd. Ook delen wij het belang van een sterke samenhang tussen water en bodem. Om deze integraliteit te borgen is, zoals u weet, het RWP verbreed naar een RWBP. Wij stellen voor om dit aandachtspunt nadrukkelijk onderdeel te laten zijn van onze verdere samenwerking.	Nee
72	Daarnaast vraagt het waterschap om nadere uitwerking van diverse inhoudelijke thema's, waaronder klimaatadaptatie, waterveiligheid, waterkwaliteit, grondwater en een robuust watersysteem. Hierbij wordt onder meer gevraagd om duidelijke definities, ambities en beoordelingscriteria, en om effecten op de afvalwaterketen en ruimtelijke ontwikkelingen beter in beeld te brengen.	Wij danken u voor de door u ingebrachte aandachtspunten. De NRD heeft als doel de reikwijdte en het detailniveau van de plan-MER af te bakenen. De door u genoemde inhoudelijke thema's maken reeds integraal onderdeel uit van het RWBP en worden daarmee vanzelfsprekend ook betrokken in de plan-MER. In het vervolgtraject zullen deze thema's verder worden uitgewerkt, zodat een zorgvuldige en samenhangende beoordeling kan plaatsvinden.	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
72	Tot slot spreekt het waterschap de wens uit om betrokken te blijven bij de verdere uitwerking van de plan-MER en het vervolgproces.	Wij nemen kennis van uw wens om betrokken te blijven bij de verdere uitwerking van de plan-MER en het vervolgproces. Zoals bekend, maakt inhoudelijke afstemming over de thema's uit het RWBP en WBP onderdeel uit van de bestaande samenwerking. Deze lijn zetten wij voort in het verdere traject, zodat de betrokkenheid van het waterschap geborgd blijft.	Nee
75	De gemeente Almere spreekt waardering uit voor de ontwerp-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), in het bijzonder voor de integratie van het thema bodem en de samenhang met water binnen het programma. Tegelijkertijd wijst de gemeente op de omvang en urgentie van de water- en klimaatopgaven, mede in het licht van klimaatverandering, bevolkingsgroei en de toenemende druk op de drinkwatervoorziening.	Wij danken de gemeente Almere voor de positieve reactie op de ontwerp-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), in het bijzonder voor de waardering voor de integrale benadering van water en bodem binnen het programma. Tevens herkennen en delen wij de door u geschetste zorgen ten aanzien van de omvang en urgentie van de water- en klimaatopgaven, mede in relatie tot klimaatverandering, bevolkingsgroei en de toenemende druk op de drinkwatervoorziening. Deze opgaven vormen reeds een belangrijk vertrekpunt in de verdere uitwerking van het programma en de plan-MER, wat dus geen nadere aanscherping van de reikwijdte en het detailniveau behoeft.	Nee
75	In de zienswijze verzoekt de gemeente om nadere verduidelijking en uitwerking op diverse onderdelen. Zo wordt aandacht gevraagd voor de wijze waarop de balans wordt gevonden tussen optimale benutting en het borgen van een robuust en toekomstbestendig watersysteem. Ten aanzien van de ambities voor waterkwaliteit plaatst de	Wij nemen uw verzoek om nadere verduidelijking en uitwerking op de genoemde onderdelen mee bij de verdere totstandkoming van het waterprogramma. De thema's zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en gewasbeschermingsmiddelen maken reeds onderdeel uit van de bestaande plannen binnen het	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
	gemeente kanttekeningen bij de haalbaarheid en de uitvoeringslasten, en wordt gevraagd om nadere concretisering van de aanpak van resterende opgaven, waaronder verontreiniging door zeer zorgwekkende stoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Tevens wordt verzocht om inzicht in de borging van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater.	waterkwaliteitsbeleid. Ook de relatie tussen waterkwaliteit met de Richtlijn Stedelijk Afvalwater is daarbij in beeld. De inspanningen die nodig zijn van de Flevolandse overheden om de ambities op het gebied van waterkwaliteit te realiseren, zijn bovendien onderwerp van gesprek binnen het Flevolands Bestuurlijk Overleg Water (FBOW).	
75	Met betrekking tot drinkwater en grondwater vraagt de gemeente om verduidelijking van de ambities, de samenhang tussen beide systemen en de bescherming van de grondwaterkwaliteit op de lange termijn. Daarbij wordt de provincie opgeroepen een actievere rol richting het Rijk te vervullen ten aanzien van drinkwaterbeschikbaarheid en -besparing. Daarnaast wijst de gemeente op het belang van een nadere uitwerking van een robuust watersysteem, inclusief de relatie met het IJsselmeergebied en toekomstige ontwikkelingen. Ook wordt verzocht om heroverweging en verduidelijking van de beleidsinzet ten aanzien van bodemdaling en vernatting.	Wij delen het belang van het nader uitwerken van de ambities, de geschetste uitdagingen en de samenhang tussen drinkwater en grondwater, evenals de bescherming van de grondwaterkwaliteit op de lange termijn. Ook onderkennen wij de rol die de provincie hierin richting het Rijk kan vervullen. Daarnaast onderschrijven wij het belang van een verdere uitwerking van een robuust watersysteem, inclusief de relatie met het IJsselmeergebied en toekomstige ontwikkelingen. Eveneens zien wij het belang van verduidelijking van de beleidsinzet ten aanzien van bodemdaling en vernatting. Deze onderwerpen worden integraal meegenomen in de verdere uitwerking van het RWBP.	Nee
75	Ten aanzien van de rolopvatting en instrumenten van de provincie vraagt de gemeente om nadere duiding van verantwoordelijkheden, de samenwerking binnen de keten en het onderscheid tussen diep en ondiep grondwater.	Wij nemen kennis van uw verzoek om nadere duiding van de rolopvatting en instrumenten van de provincie, waaronder de verantwoordelijkheidsverdeling, de samenwerking binnen de keten en het onderscheid	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
	Tevens wordt verzocht om een toelichting op het beoordelingskader en de gehanteerde methodiek, in het bijzonder met betrekking tot de integrale afweging en prioritering van thema's.	tussen diep en ondiep grondwater. Ook uw verzoek om een toelichting op het beoordelingskader en de gehanteerde methodiek, met name ten aanzien van de integrale afweging en prioritering van thema's, wordt onderkend. Wij hechten grote waarde aan een integrale benadering en afweging van de verschillende thema's, zowel bij de totstandkoming van het RWP als bij de plan-MER. Vanuit deze integraliteitsgedachte is het RWP verbreed naar een RWBP. In het vervolgtraject zullen de genoemde aspecten nader worden uitgewerkt en toegelicht.	
75	Tot slot adviseert de gemeente om de relatie tussen bodemkwaliteit en klimaatadaptatie explicieter te betrekken bij de beoordeling, onder meer in het MER.	Wij danken u voor dit advies en onderschrijven het belang van een expliciete betrokkenheid van de relatie tussen bodemkwaliteit en klimaatadaptatie. Dit aspect zullen wij betrekken en verder uitwerken in het plan-MER-proces, zodat het volwaardig wordt meegenomen in de beoordeling.	De onderwerpen (en onderlinge samenhang) tussen bodemkwaliteit en klimaatadaptatie worden onderdeel van de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER.
75	De gemeente geeft aan betrokken te willen blijven bij de verdere uitwerking van het programma en zal op een later moment een formele bestuurlijke reactie vaststellen.	Wij danken u voor uw uitgebreide reactie en het uitgesproken voornemen om betrokken te blijven bij de verdere uitwerking van het programma. Wij hechten grote waarde aan de bestaande samenwerking en zetten deze	Nee

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Aanvullingen op de reikwijdte en detailniveau van de plan-MER
		zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau graag voort en waar mogelijk verder intensiveren in het vervolgtraject.	

Beoordeling adviezen wettelijke adviseurs

Indiener	Zienswijze (samenvatting)	Antwoord Provincie	Wijziging NRD
71	De RCE geeft aan dat voor de beoordeling van effecten op cultureel erfgoed met name inzicht nodig is in de aard en omvang van mogelijke ruimtelijke ingrepen binnen het Regionaal Waterprogramma. Hierbij wordt gewezen op zowel ondergrondse ingrepen, die archeologische waarden kunnen raken, als bovengrondse ingrepen die van invloed kunnen zijn op het cultuurlandschap.	Dank voor uw zienswijze op het ontwerp-NRD. De NRD beschrijft het beoordelingskader waarbinnen het milieueffectonderzoek wordt uitgevoerd. Daarbij wordt onderkend dat, gelet op de aard en omvang van mogelijke ingrepen, inzicht nodig is in de effecten op de fysieke leefomgeving, waaronder cultureel erfgoed. Deze aspecten worden reeds betrokken in het plan-MER, waar de mogelijke effecten in beeld worden gebracht.	Nee
71	De RCE onderschrijft de opzet van het beoordelingskader in de NRD, met name de benadering via potentiële effecten. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat verschillende effecten, zoals versnippering, ruimtebeslag en aantasting van landschappelijke waarden, bij meerdere thema's terugkomen. De RCE adviseert daarom om in de NRD expliciet te maken hoe deze effecten in het MER integraal tegen elkaar worden afgewogen.	Wij hechten net als u waarde aan een integrale benadering en afweging van diverse effecten op de fysieke leefomgeving. Hoewel dit reeds onderdeel uitmaakte van de aanpak en afweging bij de totstandkoming van de NRD en de plan-MER, zien wij aanleiding om dit te expliciteren in de NRD. In de conclusies doen we een integrale beschouwing op de strategische keuzes in het Waterprogramma en hoe die doorwerken op de aspecten in het Beoordelingskader.	Een integrale benadering vormt een aandachtspunt bij de totstandkoming van de plan-MER en is derhalve onderdeel van

			de reikwijdte en detailniveau.

